

The Dinosaurs, en Netflix produktion

ANMELDELSE AF: JESPER MILÀN

Jesper Milàn [jesperm@oesm.dk], KALK/Geomuseum Faxe, Rådhusvej 2, 4640 Faxe.

Milàn, J.: Anmeldelse af *The Dinosaurs*, en Netflix produktion 2026. *Geologisk Tidsskrift*, side 11 – 13. ISSN 2245-7097, København.

Dinosaurerne holder aldrig op med at fascinere os, og med den stadigt udviklende computerteknologi, bliver det muligt konstant at producere nye og mere livagtige fremstillinger af dem. På den måde tages seerne med på fiktive naturdokumentarfilm millioner af år tilbage i tiden, tilbage til forhistoriske tidsaldre og vi ser livagtige fremstillinger af dyrene vi ellers kun kender fra støvede fossiler på museerne. Senest så vi det med produktionen *Life on our planet*, hvor Netflix i samarbejde med Steven Spielberg tog seerne med gennem alle de mest dramatiske episoder i livets historie, tilsat dyb dommedags speak fra Morgan Freeman (Milàn 2023). Nu har Netflix og Steven Spielberg så lavet en opfølgning til *Life on our planet*, der denne gang udelukkende fokuserer på dinosaurernes opståen, udvikling og undergang, fordelt over fire episoder spændende over en episode med dinosaurernes opståen i Triastiden, deres opnåen af dominans på landjorden i Juratiden, og to episoder i Kridttiden. Så er den nye serie egentligt værd at se, og kan den tilføje noget nyt til et allerede godt repræsenteret emne i populærkulturen? Og hvor korrekt bliver dyrene egentligt præsenteret? Til jer der endnu ikke har set den vil jeg advare om at der i det følgende vil være spoilere om handlingen i serien. Så hvis I vil se den med friske øjne, så skynd jer at se den inden I læser videre.

Episode 1. Begyndelsen

Serien åbner med en dramatisk scene fra Kridttiden, hvor en *Pachycephalosaurus* prøver at komme sikkert gennem en vandrende hjort af ornithopoder og sauropoder for at komme hen til sit harem af hunner, der er ved at blive overtaget af en nytilkommen han. Efter en dramatisk stangekonkurrence, er den kon-

kurrerende han lige ved at vinde og overtage haremmet, da en *Tyrannosaurus rex* springer frem fra en bevoksning og dræber den. Efter denne dramatiske åbningsscene spoles tiden tilbage til Triastiden for lige godt 235 millioner år siden, hvor vi følger en nyudklækket *Marasuchus*, en af de allertidligste dinosaurer, og dens dramatiske oplevelser i en verden befolket af mange større krybdyr der alle kæmper om at blive den dominerende livsform på landjorden. Men vi får at vide af den lille *Marasuchus* er en af dem der overlever og derved lægges grunden til dinosaurernes fremtidige dominans på landjorden. Herefter følger for første gang i en populær dinosaur serie en beskrivelse af den millioner af år lange regnfulde periode midt i Triastiden, The Carnian Pluvial Event, som her vises at være årsag til at Pangæas vidstrakte ørkner omdannes til frodige skove, hvilket ændrer flora- og faunasammensætningen og sikret endnu et skridt på vejen til de små og hurtige dinosaurer der blomstrer op efter perioden, som den lille rovdinosaur *Liliensternus* og prosauropoden *Plateosaurus*. Vi introduceres også for tidlige flyveøgler og de tilbageværende krokodilleslægtninge der tidligere var de dominerende dyr på Jorden. Episoden slutter dramatisk den enorme vulkanske aktivitet der fandt sted omkring Trias/Jura grænsen.

Episode 2. Erobringen

Ud af skyggerne efter Trias/Jura græsens masseud-døen, følger vi de første rigtig store dinosaurer på Jorden, den store sauropod *Vulcanodon*, og en mindre planteæder, *Heterodontosaurus*, der er en forfader til de senere så talrige ornithopoder. Dernæst følger et par nedslag i forskellige dele af Juratiden, hvor vi blandt andet følger en *Dilophosaurus* kamp for at tiltrække en mage, ser de store sauropoder som *Mamenchisaurus* der for alvor har opnået gigantisk størrelse nu, men også den lille fjerklædte *Anchiornis*, der ved hjælp af sine faner af fjer på både vinger og ben kunne svæveflyve rundt mellem træerne og fange insekter. Der sluttet dramatisk af med en kamp mellem Juratidens største rovdinosaur *Allosaurus* og den pansrede dinosaur *Stegosaurus*, hvor man eftertrykkeligt får demonstreret hvor formidabelt et forsvarsvåben dens fire lange pigge på spidsen af halen er. En sjov detalje for nørder, er at stegosauens hale med de fire lange pigge bliver omtalt som 'the Thagomizer', som om det var en officiel videnskabelig term. Det er det absolut ikke. Det stammer fra en vittighedstegning der har opnået kultstatus blandt palæontologer og som vittige palæontologer gentagne gange har sneget sig ind i både videnskabelige og især populære artikler om stegosaurerne. Vittigheden stammer fra Gary Larssons The Farside Gallery i 1982, hvor man ser en gruppe hulemænd i en skolesituation hvor hulemands læreren peger på en levende stegosauers piggede hale og siger "og den her del kaldes en Thagomizer, efter den afdøde Thag Simmons".

Episode 3. Imperiet

Vi starter i de nordlige egne, hvor en usædvanlig kuldeperiode giver mere sne end normalt og de store græssende dyr må vandre sydpå tidligere end normalt, og undervejs støder på *Yutyranus*, en tidlig fjerklædt forfader til tyrannosaurerne. Efter et spring frem i tiden og Jorden er blevet varmere igen følger vi en flok af den tidlige fugl *Longipteryx*, og deres forsøg på at jage de større flyveøgler væk, et godt billede på teorien om at de små til mellemstore flyveøgler blev udkonkurreret af fuglene i løbet af den sidste halvdel af Kridttiden. Det er også perioden hvor de første blomsterplanter opstår og bringer alvorlige ændringer i fødepaletten for de planteædende dinosaurer. De globalt høje havniveau i den sidste del af Kridttiden giver ophav til små isolerede bestande på øer, og

nogle dinosaurer udvikler dværgformer som den lille sauropod *Magyarosaurus* der ikke er længere end 3–4 meter fra hoved til halespids, og som trues af gigantiske flyveøgler som *Hatzegopteryx*. Vi slutter af med at følge den semiaquatiske dinosaur *Spinosaurus* der jager små hajer i det lave vand rundt om øerne.

Episode 4. Faldet

Denne episode starter dramatisk ude i asteroidebæltet mellem Mars og Jupiter, hvor en kollision sender en asteroide ud af kurs med retning mod det indre solsystem. Selvom det ikke fortælles endnu, er der nok ingen der er i tvivl om hvilken asteroide der er tale om her. Herefter følger en sekvens med fuglen *Hesperornis* som er en fugl der udviklede en helt ekstrem tilpasning til livet i havet, idet den stort set mistede vingerne fuldstændig, og som svømmede udelukkende med sine lange stærke bagben. Vi følger en *Hesperornis*, fra den kluntet vralter omkring på land, til den graciøst svømmer rundt i havet og dykker rundt efter fisk, imens den prøver at undgå at blive spist af en stor mosasaur. Jeg skal ikke afsløre hvordan det ender.

Herefter følges en række af de store planteædere fra slutningen af Kridttiden, som *Edmontosaurus*, *Pachycephalosaurus*, *Triceratops* og endelig den svært pansrede *Ankylosaurus* i en drabelig kamp med en *Tyrannosaurus*, der desværre ikke ender godt for ankylosauren. Historien får imidlertid et forfriskende twist ved at det viser sig at tyrannosauren slæber sit bytte med hjem til sine sultne unger i reden, og altså ikke kun bliver portrætteret som en frådende dræbermaskine, som det alt for tit er tilfældet i disse populære programmer, men derimod som en omsorgsfuld forælder der bringer frisk mad til sine unger i reden. Hele idyllen smadres af asteroiden fra starten af udsendelsen der nu rammer og indhyller Jorden i tykt støvlag og udløser den store massedød ved slutningen af Kridttiden. Selvom der kortvarigt lægges op til at alle dinosaurerne nu er uddøde, fortsættes der med at afsløre at en lille gruppe overlevede og blev til alle de forskellige slags fugle vi kender i dag.

Er den værd at se?

En af de største kvaler jeg havde med den forrige serie, *Life on our planet* (Milàn 2023), var Morgan Freemans overdramatiske dybe fortællerstemme. I

The Dinosaurs er der skruet endnu mere op for dramatikken og bassen i hans stemme, så hvis I har en subwoofer tilsluttet fjernsynet vil man kunne mærke bassen fra hans stemme mere end den fra dyrenes brølen og trampen rundt. Derudover virker hver sætning til at være nøje konstrueret til maksimal dramatiske indtryk, samtidig med at vi får meget lidt at vide om de enkelte dyr. Med så flot en produktion som The Dinosaurs er, er det ærgerligt at Netflix ikke valgte at der skulle være lidt mere information i den, det havde sagtens kunne lade sig gøre uden at gå ud over underholdningsværdien af serien. Så er den værd at se? Ja, det er den absolut hvis man er vild med dinosaurer og vil se flotte, livagtige animerede rekonstruktioner af dem. Og så kan man jo bare

skrue ned for lyden hvis fortællerstemmen bliver for meget. Rent videnskabeligt er rekonstruktionerne af dyrene gode og opdaterede med de nyeste fund og teorier om dyrenes udseende og adfærd, og det er forfriskende at se at der også er kommet nye dyr til i serien, så det ikke kun er de samme 'kendisser' der portrætteres igen og igen. Og så bliver fugle konsekvent omtalt som dinosaurer nu, og ikke bare som dinosaur slægtninge.

Reference

Milà, J. 2023: Anmeldelse: Life on our planet, Netflix. Geologisk Tidsskrift 2023, 39–40.